

El Pilar

Sant Feliu Sasserra

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector est del terme municipal
Emplaçament: A 100 metres de la carretera B-431, punt quilomètric 62'2

Coordenades:

Latitud: 41.93164
Longitud: 2.01556
UTM Est (X): 418383
UTM Nord (Y): 4642655

Classificació

Número de fitxa: 08212-6
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Barroc Contemporani Popular
Segle: XVII
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: La masia presenta l'arrebossat dels murs de càrrega força degradat, en alguns panys de paret a la part nord hi ha vegetació i humitat i en la façana nord-oest presenta un entramat de canonades per al desaigua que desvirtua la construcció. També presenta diverses obertures reformades.

Protecció: Inexistent
Número inventari: Sí, IPA.17024
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 002A00001
Autor de la fitxa: Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dl., 03/04/2006 - 02:00

Descripció

El Pilar està situada en un punt elevat sobre la carretera B-431, a ponent del Clot de la Forriola, on s'inicia el riu d'Ases, a llevant de la baga del Pilar i al nord del Clot de Matacans. Es tracta d'una masia de grans dimensions formada per un volum central de planta rectangular, constituït per diversos cossos provinents d'ampliacions. El volum principal està format per soterrani, planta baixa, primer pis i golfes i té la teulada a doble vessant amb aigües a la façana principal. Els murs de càrrega són de maçoneria de pedra arrebossats, exceptuant el cos de l'esquerra, construït amb maó. Presenta cantonades diferenciades amb carreus grans i treballats.

La façana principal, orientada al sud-est presenta dos nivells diferents, el superior dels quals correspon al cos de la dreta. A la planta baixa destaca la porta principal emmarcada amb pedra motllurada i la inscripció a la llinda: Gabriel Fabregas / Rr Sti Vicent de Calders / S. T. D. 1680, a la que s'accedeix a través d'una rampa construïda amb pedra treballada. A cada banda hi ha una finestra apaïxada emmarcada amb pedra bisellada. A la banda esquerra hi ha dues finestres, la més gran de les quals emmarcada amb pedra, i a la banda dreta una arcada d'arc de mig punt adovellat, que s'ha rehabilitat com a una finestra i una porta d'accés amb cinc graons. Del primer pis, i sobre la porta principal, en sobresurt perpendicularment una passarel·la elevada de grans dimensions. A la part esquerra hi ha una arcada que forma part de la galeria de la façana sud-oest. A la resta del primer pis hi ha tres balcons i tres finestres emmarcats amb pedra bisellada i ampits motllurats. A les golfes hi ha dues finestres de petites dimensions a l'esquerra i a la dreta cinc finestres d'arc de mig punt que formen una galeria sota la qual una imposta separa els nivells de golfes de la resta. La façana nord-est té una porta d'accés emmarcada amb pedra bisellada a la que s'accedeix a través d'una escalinata construïda amb pedra de set graons. També a la planta baixa, i a l'esquerra, hi ha una finestra emmarcada amb pedra bisellada. A nivell de primer pis hi ha un balcó reformat, emmarcat amb pedra, i a l'esquerra una finestra emmarcada amb pedra bisellada i ampit motllurat, molt erosionat. Entre les dues obertures hi sobresurt un escut esculturat sustentat per dos angelets esculpits en alt relleu, tot i que el conjunt està molt desgastat per l'erosió. A les golfes hi ha dues finestres que formen part de la galeria de la façana principal. A uns metres davant d'aquesta façana s'hi ubica la capella del Pilar. La façana nord-est presenta una composició simètrica amb cinc finestres a la planta baixa i cinc més al primer pis, totes emmarcades amb pedra bisellada i ampits motllurats, alguns dels quals força erosionats i d'altres substituïts per ampits de maó. Una d'aquestes finestres, a l'extrem dret, està tapiada.

La façana sud-oest està dominada a la dreta pel cos construït amb maó i format per una galeria al primer pis. A la planta baixa té dues finestres emmarcades amb pedra, al primer pis tres arcades d'arc rebaixat i tres finestres de petites dimensions a les golfes. A la part esquerra de la façana s'hi obren tres finestres emmarcades amb pedra, una de les quals tapiada, un balcó emmarcat amb pedra i una estructura de pedra de nova construcció. Entorn de les façanes sud-oest i nord-oest hi ha diverses estructures d'us agropecuari construïdes amb pedra i totxana que tanquen una lliça a l'esquerra de la façana principal, encara que a un nivell inferior. Davant de la façana principal, un mur construït amb pedra i maó delimita un pati que té l'accés principal al costat de la capella del Pilar.

Observacions:

Uns metres al nord de la casa hi ha una font construïda amb pedra amb bancs semicirculars que l'envolten.

Història

Bastida en "la heretat del mas Cirera" la masia del Pilar era coneguda com Fàbregas i potser primitivament com el Vilar. El Vilar es troba en una llista de bens de Sant Feliu propietat del Priorat de Lluçà. La masia queda documentada, des de la baixa Edat Mitjana, en un capbreu del monestir de Santa Maria de l'Estany datat entre finals del segle XIV i principis del XV on apareixen unes peces de terra del mas Fabrega que hipotèticament podria correspondre a l'actual Pilar, corresponents a la batllia del mas Serra de Sant Feliu i a la batllia del mas Casanova, al castell de Merlès. És a partir dels segle XVII que la família Fàbregas, investida més endavant amb el títol nobiliari de "ciudadans honrats", adquireix prestigi social. En un inventari de la masia de 1625 s'hi recullen, entre altres dades, la dotació d'un celler de grans magnituds, la qual cosa fa pensar que l'esplendor de la masia va lligada al conreu de la vinya, que perdurà fins a l'arribada de la fil·loxera a finals del segle XIX.

La puixança econòmica es reflecteix en la construcció de la capella del Pilar l'any 1673 i l'actual edificació, datada a la llinda de la porta principal a l'any 1680.

Bibliografia

AADD, Sant Feliu Sasserra. Capital històrica del Lluçanès: dels orígens als nostres dies, Centre d'Estudis del Lluçanès i Centre d'Estudis del Bages, 2003

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya de Sant Feliu Sasserra, Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat a l'octubre de 2005.

MASRAMON, R, El Lluçanès central. Història de la baronia de Lluçà, Ajuntament de Prats de Lluçanès, 1990

ROCAFIGUERA, F de , El capbreu de la cambreria de Santa Maria de l'Estany de temps del cambrer Antoni Bet, Patronat d'Estudis Ausonencs, 1987

